

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(5)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 556 sahifa,
22-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Matematika fanini o'qitishda kommunikativ va ijtimoiy-psixologik yondashuvlar	10
<i>Esonturdiyev Mamatqobil Nurmamatovich</i>	
Geografik axborot tizimlari (GAT) texnologiyalari asosida bo'lajak geografiya o'qituvchilarining innovatsion kompetentligini rivojlantirish metodikasi	13
<i>Bahromova Muhayyo Imomqul qizi</i>	
Geografiya ta'limida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning nazariy-metodik asoslari	18
<i>Tuyg'unov Murodjon Salimqul o'g'li</i>	
Biologiyani o'qitishda belgili-ramziy ko'rgazmalilik vositalaridan foydalanishning o'quvchilarning tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirishdagi roli	22
<i>Azimov I. T., Daminova F. A.</i>	
PISA 2025 doirasida raqamli ta'lim kompetensiyalarini baholashning innovatsion mexanizmlari	25
<i>Doniyorov Muxiddin Normamatovich, Ishanov Almat Adilxanovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining tabiiy savodxonligini oshirishda zamonaviy pedagogik vositalarni qo'llash	28
<i>Abdunazarov Bobir Normurodovich</i>	
Raqamli ta'lim resurslari asosida kredit-modul tizimida talabalarning o'quv faoliyatini takomillashtirish	32
<i>Jumayeva Ra'no To'ychi qizi</i>	
Oila va maktab integratsiyasining shaxs kamolotiga ta'siri	36
<i>Rasulova Dildora Shuhratovna, Raxmatova Zulxumor Alimovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ kompetensiyani shakllantirishning zamonaviy pedagogik mexanizmlari va uning ijtimoiy ahamiyati	40
<i>Sultanova Sahobar Ravshanbekovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ekologik tarbiyani shakllantirishda tabiiy fanning o'rni	43
<i>G'afforova Zarnigor Abdumo'min qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'limda o'qituvchi va ota-onalar ijtimoiy hamkorligini rivojlantirish	47
<i>Xalikova Zaxro Mirshadmanovna, Xolbo'tayev Muzaffar Odilovich, Bozorova Xadicha Javlon qizi</i>	
Nutqida kechikish kuzatiladigan bolalarda nutqni qo'l va barmoq motorikasini rivojlantiruvchi o'yinlar orqali shakllantirish	51
<i>Ne'matova Hilola Ikrom qizi, Ahmadova Fotima Adizovna</i>	
Taym menejment asosida bo'lajak o'qituvchilarda liderlik fazilatlarini rivojlantirish	55
<i>Soliyeva Ruxsora Sharobiddin qizi</i>	
Sun'iy intellekt va NLP texnologiyalari asosida elektron ta'lim muhitida talabalarning mustaqil ta'lim kompetensiyalarini rivojlantirish	58
<i>Otakishiyeva Gulshano Abdulaziz qizi</i>	
Pedagogik kvalimetriya asosida bo'lajak o'qituvchilarning diagnostik madaniyatini shakllantirishning nazariy asoslari	61
<i>G'aniyeva Muattarxon Nodirbek qizi</i>	
Образовательные технологии с учётом восприятия цвета: психологические и методические аспекты	64
<i>Имамова Хурият Эргаш кизи</i>	
Yosh erkin kurashchilarda chidamlilikni rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	69
<i>Ergashov Qaxramonjon Asqarovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mantiqiy masalalar yechishga o'rgatish usullari	76
<i>G'iyosova Dilovar Orif qizi</i>	
Haykaltaroshlik fanining metodik qo'llanilishi	80
<i>Qodirov Bobirjon Botirjonovich</i>	
Ijtimoiy xavf ostidagi bolalarni qo'llab-quvvatlashning jahon tajribasi va psixologik-pedagogik asoslari	85
<i>Manzura Qosmuratova</i>	

Jahonda art-biznes klasterlarining ahamiyati va rivojlanish tuzilmasi.....	89
<i>A. S. Umarov</i>	
Автоматизация решения сложных математических задач графическим методом для углублённого изучения математики в школе	92
<i>Эргашев Серожиддин Султонмуродович, Маматов Исломбек Ильесович</i>	
Pedagogika darslarida raqamli va onlayn didaktik o'yinlardan foydalanish.....	97
<i>Qodirova Feruzaxon Abdiyaminovna</i>	
Sun'iy intellekt va tanqidiy fikrlashning kognitiv-konseptual komponenti va uni rivojlantirish metodikasi	102
<i>Sobirova Munavvarxon Qaxramonjon qizi</i>	
Media savodxonlik va axborot madaniyati fanida sun'iy intellekt savodxonligini rivojlantirishning pedagogik-metodik asoslari	106
<i>Ermatov Sherzodbek Latipjonovich, Mirzayev Akramjon O'ktamjonovich</i>	
Adabiy ta'limda kompetensiyaviy yondashuv	111
<i>To'ychiyeva Mahfuza Umarkulovna, Islomova Shalola Ismoil qizi</i>	
Comparative Study of Passive Constructions in English and Their Translation Into Uzbek.....	117
<i>Elmirzayeva Maftuna Dusmurod qizi, Mustafoyeva Nigina Shuhrat qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish orqali pedagogik mas'uliyatni shakllantirishning dolzarb muammolari	122
<i>Botirova Odinaxon Abdumutalib qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ta'limni tashkil etishning pedagogik modeli va metodik asoslari	126
<i>Haytbayeva S. R.</i>	
Imkoniyati cheklangan bolalarni psixologik qo'llab-quvvatlash orqali intellektual imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish imkoniyatlari.....	131
<i>Kadirova Nigora Saxibjanovna</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim mutaxassislarini dual ta'lim asosida kasbiy faoliyatga tayyorlashning nazariy asoslari.....	134
<i>Samiyeva Zuleyxa Uktamovna</i>	
Insonlar orasidagi munosabatlarda noverbal muloqotning komponentlarining ko'rinishlari	139
<i>Soliyev Farxodjon Sodikovich, Karimov Jahongirjon Murodjon o'g'li</i>	
Virtual texnologiyalar vositasida texnika fanlarini o'qitish mazmunini innovatsion rivojlantirish	145
<i>Yuldasheva Dilorum Husniddin qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida suzish mashg'ulotlarini tashkil etish texnologiyasi.....	150
<i>Toshpulatova Aziza Toyirovna</i>	
Harbiy xizmatchilarda kreativ tafakkurni rivojlantirishning pedagogik va psixologik asoslari	155
<i>Tursunov Shaxzod Ramazonovich, Mansurov Sardorbek Sirojiddin o'g'li</i>	
O'qituvchilar ruhiy salomatligini saqlashning amaliy strategiyalari	159
<i>Begmatov Raximkul Olimovich</i>	
Ona tili darslarida analitik faoliyatni tashkil etish imkoniyatlari	164
<i>Narziyeva Mastura Sunnatovna</i>	
Maktabgacha ta'limda Project-Based learning texnologiyasi asosida tarbiyalanuvchilarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	168
<i>Kubayeva Mavluda, Po'latova Gullola Ravshan qizi</i>	
Talabalarda iqtisodiy savodxonlikni shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari	173
<i>Qo'chqorov Nodir Bozorovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini baholash jarayonida foydalaniladigan texnologiyalar va vositalar	178
<i>A'zamqulova Zilola Sunnat qizi</i>	
Raqamli ta'lim muhitida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishning didaktik asoslari.....	183
<i>Isaboyeva Dilyora Zokirjon qizi</i>	
Kimyo fanining tarixiy rivojlanishida metodologik yondashuvlar	187
<i>Begamov Shaxzod To'liqin o'g'li</i>	
Sport bilan shug'ullanishda qo'l va oyoq motorikalarini rivojlantirish mezonlari	190
<i>Imomov Asliddin Abdurazoqovich, Sattarov Qarshiboy Narqulovich</i>	

O'zbek va ingliz tillarida zamon kategoriyasining qiyosiy tahlili.....	194
<i>Xudoyberdiyeva Dilfuza Alisher qizi</i>	
Hayot faoliyati xavfsizligi fani o'qituvchisining kasbiy kompetentligi va rejalashtirish faoliyati.....	198
<i>Maxmudov Baxtiyor Xayrullayevich</i>	
Dizartriyali bolalarda motorikani rivojlantirish – nutqni rivojlantirishning asosiy omili	202
<i>Mamatova Muzayyana Batirovna</i>	
Expression of Lexical Economy in English and Uzbek Through Stylistic Means	205
<i>Omonov Baxtiyor Uktamovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy qobiliyatni shakllantirish.....	208
<i>Abrorxonova Kamolaxon Abrorxon qizi, Xamzayeva Sunbula Jasurovna</i>	
Xushmuomalalik strategiyalarining ijtimoiy vazifalari.....	212
<i>Alieva Navruza Xabibullayevna, Azizova Sanobarxon Valijon qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida shaxslilik sifatlarining kasbiy rivojlanishdagi psixologik ahamiyati	216
<i>Dusmetova Maksuda Matnazarovna</i>	
Maktabgacha ta'lim jarayonida bo'lajak tarbiyachilarning ilustrativ yondashuv asosida kreativ va variativ faoliyat olib borish usullari va yo'llari.....	221
<i>Egamberdiyeva Madina Sharif qizi</i>	
Pragmatic Functions in Neurolinguistic Communication	224
<i>Fayziyeva Parvina</i>	
Sahro gavhari: ruslar istilosigacha bo'lgan davrda Xiva me'morchiligi tarixi	227
<i>Islomjon Xoljigitovich Mirzakulov</i>	
Moslashuvning psixologik mexanizmlari: ta'lim muhiti sharoitida shaxsning adaptatsiyasi.....	235
<i>Jaynarova Sayyora Isoqul qizi, Nuraliyeva Nasiba</i>	
Onalik psixologiyasi va o'rganishning nazariy jihatlari.....	238
<i>Kasimova Xulkar Atabayevna</i>	
Spheres of Language Use.....	243
<i>Kumakbayeva Gulbanu Kuntuarovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarida kreativ tafakkurni rivojlantirishda nostandart topshiriqlar metodikasi.....	246
<i>Muxammadiyeva Dinora Tursunpulatovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kasbiy-axloqiy qadriyatlarni shakllantirishning pedagogik mexanizmlari va didaktik tamoyillari.....	251
<i>N. Jurayev</i>	
Dunyo bolalari huquqlarini himoya qilish: global muammolar, tizimli kamchiliklar va tanqidiy tahlil	255
<i>Nargiza Ergasheva</i>	
Talabalarining dasturlashga oid agoritmik fikrlashini rivojlantirish orqali innovatsion faoliyatga tayyorlash usuli	259
<i>Orziqulova Barchinoy Ixtiyor qizi</i>	
Talabalarda o'z-o'zini boshqarish qobiliyatining tuzilmasi va psixologik komponentlari (motivatsion, kognitiv, irodaviy, emotsional-regulyativ komponentlar)	264
<i>Otabekova Nargiza Avazbek qizi</i>	
O'zbek va ingliz tillaridagi metaforalarda til va madaniyat uyg'unligi.....	269
<i>Rasulova Munajat Akmaljonovna</i>	
Limitlar nazariyasini kompyuter imitatsion modellar vositasida o'qitish metodikasi.....	273
<i>Safarov Abbas Abdurasul o'g'li</i>	
Ijtimoiy hamkorlik – barkamol avlodni tarbiyalash poydevori.....	278
<i>Sharipova Gulruxsor Nurkabilovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ kompetensiyani shakllantirishning zamonaviy pedagogik mexanizmlari va uning ijtimoiy ahamiyati.....	282
<i>Sultanova Sahobar Ravshanbekovna</i>	
Badiiy gimnastika mashg'ulotlarida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish	285
<i>Tuxtayeva Azizabonu Abdurasulovna</i>	

Matematika fanini o'zlashtirishda boshlang'ich sinf o'quvchilarining semiotik yondashuvini shakllantirish ...	289
<i>Xayrullayev Ismatulla Nurullayevich</i>	
Pedagogik qadriyatlar asosida o'quvchilarni tarbiyalash mexanizmlarini takomillashtirish	293
<i>Xoliqova Inobatxon Bo'ri qizi</i>	
Umumta'lim maktabida elektron axborot-ta'lim resurslari.....	296
<i>Xolmurodov Shuxrat Okboevich, Norqobilov Hakimbek Nuriddin o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolaning kreativligini shakllantirishda innovatsion muhit	300
<i>Xonnazarova Gulasal Yusuf qizi</i>	
Ta'lim tizimida sinf rahbari faoliyatining joriy etilishining tarixiy asoslari va zamonaviy ko'rinishlari	303
<i>Xusenova Sadoqat Botirovna</i>	
Искусственный интеллект в методике преподавания русского языка: адаптивная обратная связь и развитие коммуникативной компетенции.....	308
<i>Джалилова Феруза Намазовна</i>	
Образовательные технологии с учётом восприятия цвета: психологические и методические аспекты.....	312
<i>Имамова Хурият Эргаш кизи</i>	
Межкультурный диалог как инструмент воспитания гармоничной личности в школе	317
<i>Махмудхожаев Ориф Бахтиёрович</i>	
Психологические факторы успешности профессионального обучения студентов.....	319
<i>Рахимходжаева В. С.</i>	
Специфика восприятия окружающего мира в лирике Афанасия Фета.....	325
<i>Татьяна Викторовна Половинкина</i>	
Анализ разработки женских коллекций с использованием стилистических и конструктивных особенностей ретро-моды	329
<i>Абдурахманова Н., Рахматуллаева У. С.</i>	
Использование современных образовательных технологий в начальной школе как средство развития познавательной активности учащихся	333
<i>Фазилова Гулчехра Ахмедовна</i>	
Nyuman (Newman) xatolar tahlili modelining geometrik isbotlash ko'nikmalarini shakllantirishdagi ahamiyati.....	337
<i>Davletov Davronbek Egamberganovich</i>	
"Informatika" fani mavzularini taksonomik yondashuv asosida o'qitish	343
<i>Axrarov Baxtiyor Sagdullayevich</i>	
O'qituvchi faoliyatida pedagogik texnologiyalarni samarali qo'llash metodikasi.....	347
<i>Xomidjonov Abrorjon Olimjon o'g'li</i>	
Rus-o'zbek tarjimashunosligining zamonaviy tendensiyalari.....	351
<i>Kudratov Kamoljon Islomovich</i>	
Kompyuterga qaramlikning o'smirlarga ta'siri va uning psixologik oqibatlari.....	356
<i>Kushakova Nargiza Islambayevna, Ergasheva Sarvinoz Shavqiddin qizi</i>	
Musiqaning neyropsixologik rivojlanish va ta'lim jarayonidagi ahamiyati	360
<i>Xikmatova Shohida Xikmatovna</i>	
Innovatsion yondashuv asosida inklyuziv ta'lim o'quvchilarining yozma nutqini rivojlantirish	364
<i>Alimardanova Sitara Ikrom qizi</i>	
Comparative and Conceptological Trends in Linguoculturology	367
<i>Ablakulov Ilkhom</i>	
Boshlang'ich ta'limda kreativ ta'lim muhitini rivojlantirish asosida o'quvchilarning muammolarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantirish	370
<i>Abdullayeva Ujalg'as</i>	
Rivojlangan mamlakatlar ta'lim tizimida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda sun'iy intellektdan foydalanish usullari.....	373
<i>Aglamova Shahzoda Sobirovna</i>	

Bokschi qizlar texnik harakatlarining kinematik ko'rsatkichlar asosida takomillashtirish metodikasi.....	378
<i>Axmedov Latifjon G'ayrat o'g'li</i>	
O'quv jarayonida formativ baholashning evolyutsion-xronologik tahlili	383
<i>Davidova Dilnoza Tadjibayevna</i>	
Oliy ta'limda "Smart Education" texnologiyalaridan foydalanishning samaradorligi	388
<i>Dilrabo Amriddinova, Abdulxalilova Surayyo Ahad qizi</i>	
Zamonaviy ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf o'qituvchilarini baholash kompetensiyalarini rivojlantirishning psixologik-pedagogik xususiyatlari	392
<i>Majidova Hilola Eshquvat qizi</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish madaniyatini shakllantirish usullari.....	396
<i>Mamatova Fazilat Ixtiyorovna, Xolmirzayeva Zebo Ravshan qizi</i>	
Jismoniy tarbiya o'qituvchilarini sport marketologi faoliyatiga tayyorlashning zarurati	402
<i>Samatov Javlonbek Abdukayumovich</i>	
O'zbekiston maktabgacha ta'lim tizimida strategik boshqaruvni takomillashtirish.....	406
<i>Saydullayeva Nargis</i>	
Integrating Literary Texts Into Early Foreign Language Education: A Mixed-Methods Investigation of Lexical, Cognitive, and Affective Outcomes in Primary Classrooms	410
<i>Shukurova Zamira Shodiyevna</i>	
Fizika fanini o'qitishda formativ baholash asosida tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning metodik modeli.....	416
<i>Sobirov Avazbek Anvarovich</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kichik motorikasini rivojlantirishda o'yinning ahamiyati va individual yondashuv.....	421
<i>Norboyeva Laylo Sapar qizi</i>	
Психологические особенности проявления творческих способностей у подростков, воспитывающихся в бикарьерных семьях.....	425
<i>Ишбобоева Гулбарчин Рустамовна</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga chet tilini vizual materiallar vositasida o'rgatishni takomillashtirish.....	433
<i>Olimova Shahlo Bahodir qizi, Inomova Mahliyo Yusuf qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutqiy kompetensiyani rivojlantirish metodikasining hozirgi holati va muammolari.....	439
<i>Diyoraxon To'htanazarova Zokir qizi</i>	
Turkiy xalqlarning an'anaviy sport o'yinlariga yil fasllaridagi o'zgarishlarning ta'siri.....	443
<i>Qodirova Xalimaxon Nurmuhammad qizi</i>	
Нововведения в шкале стоимости элементов и коэффициентах компонентов программы ISU на 2026 год.....	447
<i>Федорова Светлана Вячеславовна</i>	
Ingliz tilidagi conjunctionlarning grammatik tasnifi va sintaktik vazifalari hamda ESP darslarida ularni o'rgatishning kommunikativ va kontekstual usullari.....	451
<i>Mahammadiyeva Mashxura Maxmur qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lisoniy tahlil ko'nikmalarini shakllantirishning zamonaviy metodikasi	456
<i>Yo'ldashova Dilso'z Umar qizi</i>	
Voleybolchilarning sakrovchanlik ko'nikmalarini shakllantirishda harakatli o'yinlarning ahamiyati	461
<i>Artikov Xayrulla Baxtiyarovich</i>	
Effectiveness of Personalized Studying via Artificial Intelligence in Teaching English as a Second Language to Non-Native Speakers	465
<i>Irzakulova Raykhon</i>	
Texnologik ta'limda mustaqil ta'limni rivojlantirish yo'llari	469
<i>Yaxshiboyev Temur-Malik Erkin o'g'li, Jonuzoqova Charos Ziyodulla qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda zamonaviy o'yin vositalarining aqliy va ruhiy rivojlanishga ta'siri.....	474
<i>Abduxamidova Dilorom Abdumuminovna</i>	

Nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagog kadrlar salohiyatini boshqarishning zamonaviy yondashuvlari tahlili	479
Mamatqulova Shohsanam Dilshodovna	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarini mustaqil ta'limni tashkil qilishga o'rgatishning pedagogik asoslari	485
Xamdamov Usmon Ergashevich	
Boshlang'ich ta'limda ona tili darslarini innovatsion texnologiyalar asosida tashkil qilish masalasi	490
Adizova Nodira Baxtiyorovna, Ibotova Shahnoza Shuxrat qizi	
Malaka oshirish tizimida sifat menejmenti: "sun'iy intellekt" va "boshqaruv mexanizmi" tushunchalarining ierarxik bog'liqligi.....	494
Allanazarova Maftuna Qobul qizi	
"Uglevodorodlar" bo'limini o'qitishni axborot kommunikatsion texnologiyalar vositasida takomillashtirish metodikasi (umumiy o'rta ta'lim maktablari 10-sinflar o'quvchilari misolida)	498
Babajanova Nilufar Pirnafas qizi	
Axborot texnologiyalari vositasida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy-kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirish darajasini baholash mezonlari va ko'rsatkichlari.....	506
Junaydullayev Oxunjon Kaxorjon o'g'li	
Bo'lajak o'qituvchilarni aralash ta'lim texnologiyalaridan foydalanishga tayyorlashning pedagogik xususiyatlari va tarkibiy komponentlari	510
Kabirova Zarifa Muqaddamovna	
Maktabgacha ta'limda qoraqalpoq ertaklari orqali bolalar tilini rivojlantirishning kognitiv asoslari	516
Matjanova Gulzada Annabayevna	
Issiq sharoitiga marafonchilar va futbolchilarning fiziologik moslashuvi xususiyatlari	520
Nurbayev Baxtiyor Shirinovich	
Xorijlik talabalarning tinglab tushunishdagi qiyinchiliklarini metakognitiv strategiyalar orqali bartaraf etish ..	524
Odiljonova Nilufarxon Avduvahob qizi	
O'qituvchilarda kasbiy so'nish va psixologik stress holatlarini keltirib chiqaruvchi psixologik-pedagogik omillar	528
Usmonov Salaxdin Alikulovich, Ortiqova Malika Odiljon qizi, Xolbekova Dinora Faxriddin qizi	
Umumta'lim maktablarida texnologik kompetensiyalarni rivojlantirishning amaldagi holati va metodik muammolari	533
Qurbonmurotov Eldor Abdusaidovich	
Talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda raqamli texnologiyalar va ularning imkoniyatlari	538
Xujaniyozova G. S.	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy onglik darajasini baholash mezonlari va ko'rsatkichlari (oilaviy muhit misolida)	543
Yakubov Odiljon Tolibjon o'g'li	
Raqamli texnologiyalar davrida o'zbek tilining qo'llanilish istiqbollari	549
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	
Обучение образованию и употреблению форм числа имён существительных в школьном курсе русского языка	553
Идиева Гульмира Изомовна	

AXBOROT TEXNOLOGIYALARI VOSITASIDA BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING KASBIY-KOMMUNIKATIV KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH DARAJASINI BAHOLASH MEZONLARI VA KO'RSATKICHLARI

Junaydullayev Oxunjon Kaxorjon o'g'li
Quruqlikdagi qo'shinlar instituti katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy axborot-ta'lim muhitida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy-kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirish muammosi tadqiq etilgan. Bo'lajak pedagoglarning raqamli texnologiyalar vositasida muloqotga kirishish qobiliyatini baholash imkonini beruvchi mezonlar (motivatsion-maqсадli, kognitiv, faoliyatli-texnologik va refleksiv-baholovchi) hamda ularning ko'rsatkichlari aniqlashtirilgan. Shuningdek, talabalarning kasbiy-kommunikativ kompetentlik darajalari (past, o'rta, yuqori) tavsiflangan va ta'lim jarayoniga AT vositalarini integratsiya qilishning pedagogik shart-sharoitlari asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: bo'lajak o'qituvchi, kasbiy-kommunikativ ko'nikmalar, axborot texnologiyalari, baholash mezonlari, ko'rsatkichlar, raqamli ta'lim muhiti, refleksiv tahlil.

Abstract: This article studies the problem of forming professional and communicative skills of future teachers in a modern information and educational environment. The criteria (motivational-purposeful, cognitive, active-technological and reflexive-evaluative) and their indicators that allow assessing the ability of future teachers to communicate using digital technologies are specified. Also, the levels of professional and communicative competence of students (low, medium, high) are described and the pedagogical conditions for integrating IT tools into the educational process are substantiated.

Key words: future teacher, professional and communicative skills, information technologies, assessment criteria, indicators, digital educational environment, reflexive analysis.

Аннотация: В данной статье рассматривается проблема формирования профессиональных и коммуникативных навыков будущих учителей в современной информационно-образовательной среде. Определены критерии (мотивационно-целенаправленные, познавательные, активные-технологические и рефлексивно-оценочные) и их показатели, позволяющие оценить способность будущих учителей к общению с использованием цифровых технологий. Также описаны уровни профессиональной и коммуникативной компетентности учащихся (низкий, средний, высокий) и обоснованы педагогические условия интеграции ИТ-инструментов в образовательный процесс.

Ключевые слова: будущий учитель, профессиональные и коммуникативные навыки, информационные технологии, критерии оценки, показатели, цифровая образовательная среда, рефлексивный анализ.

KIRISH

Zamonaviy dunyoda ta'lim tizimini raqamlashtirish va shiddatli axborot oqimi bo'lajak pedagog kadrlar tayyorlash sifatiga butunlay yangicha talablarni qo'ymoqda. Bugungi kun o'qituvchisi nafaqat o'z fanning chuqur bilimdoni, balki murakkab va o'zgaruvchan axborot-ta'lim muhitida erkin harakat qila oladigan, raqamli vositalar yordamida samarali muloqotni tashkil etuvchi universal mutaxassis bo'lishi lozim. O'zbekiston Respublikasida oliy ta'lim tizimini tubdan isloh qilish, ta'lim dasturlarini xalqaro standartlarga moslashtirish va raqamli texnologiyalarni o'quv jarayoniga keng joriy etish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi.

Kasbiy-kommunikativ ko'nikmalar pedagogik faoliyatning asosi hisoblanadi, chunki o'qitish va tarbiya jarayoni tabiatan muloqot va axborot almashinuvi shaklida namoyon bo'ladi. An'anaviy pedagogikada muloqot asosan "yuzma-yuz" (face-to-face) muloqot shaklida o'rganilgan bo'lsa, bugungi kunda bu jarayonga vebina-

rlar, Keys-texnologiyalar, ta'limiy platformalar (Moodle, Google Classroom), ijtimoiy tarmoqlar va sun'iy intellekt vositalari faol integratsiyalashmoqda.

Biroq, oliy pedagogik ta'lim amaliyotida bo'lajak o'qituvchilarning axborot texnologiyalari (AT) vositasida muloqot qilish madaniyatini tizimli shakllantirish va eng muhimi, ushbu jarayonning natijadorligini aniq o'lchash (baholash) mexanizmlari yetarlicha ishlab chiqilmagan. Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy-kommunikativ ko'nikmalarini AT vositasida baholash mezonlari va ko'rsatkichlarini ilmiy asoslash hamda amaliyotga joriy etish zarurati ushbu maqolaning dolzarbligini belgilaydi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Pedagogik faoliyatda kommunikativ kompetentlik va muloqot qobiliyatini rivojlantirish muammosi ko'plab xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Jumladan, gumanistik pedagogika va muloqot psixologiyasi yo'nalishida K.Rojers, A.A.Bodalyov, va V.A.Kan-Kalik kabi olimlar o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning psixologik qonuniyatlarini ochib berishgan. Ularning fikricha, o'qituvchining kommunikativ mahorati ta'lim samaradorligini belgilovchi bosh omildir.

Oliy ta'limda kasbiy kompetentlikni shakllantirish masalalari N.A.Muslimov, Sh.S.Shaxarova, B.X.Xodjayev kabi respublikamiz olimlarining tadqiqotlarida chuqur tahlil qilingan. N.A.Muslimov o'z ishlarida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy shakllanishida mustaqil fikrlash va axborotlar bilan ishlash ko'nikmasining o'rnini alohida ta'kidlaydi.

Raqamli davrda ta'lim muhitini loyihalash va axborot texnologiyalaridan pedagogik muloqotda foydalanish muammolari Ye.S.Polat, A.A.Andreyev, shuningdek g'arb olimlaridan T.Anderson va r.Garrison asarlarida o'rganilgan. r.Garrison o'zining "Community of Inquiry" (Tadqiqot hamjamiyati) modelida masofaviy va aralash ta'limda ijtimoiy, kognitiv va pedagogik mavjudlik (presence) tushunchalarini kiritadi va bularning barchasi kommunikativ aloqalar orqali amalga oshirishini ko'rsatadi.

Shunga qaramay, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining bugungi jadal taraqqiyoti (masalan, LMS tizimlari, kollaborativ doskalar va virtual reallik vositalari) sharoitida talabalarning aynan kasbiy-kommunikativ ko'nikmalarini tashxis qilish (diagnostika) va baholash mezonlarining yaxlit tizimini yaratish masalasi hamon ochiq qolmoqda va qo'shimcha tadqiqotlarni talab etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida qo'yilgan masalalarni hal etish uchun tizimli yondashuv, shaxsga yo'naltirilgan va faoliyatli yondashuvlar uslubiy asos qilib olindi. Maqolani tayyorlashda quyidagi usullardan foydalanildi:

1. Pedagogik-psixologik va uslubiy adabiyotlarni qiyosiy tahlil qilish: mavzuga oid mavjud nazariy qarashlarni umumlashtirish.
2. Modellashtirish: Baholash mezonlari va ko'rsatkichlarining tarkibiy-funksional modelini yaratish.
3. Kuzatish va so'rovnomalar (Anketalashtirish): Bo'lajak o'qituvchilarning AT vositalaridan muloqotda foydalanish bo'yicha real holatini va ularning motivatsiyasini o'rganish.
4. Ekspert baholash usuli: Ishlab chiqilgan mezon va ko'rsatkichlarning adekvatligini tekshirish uchun malakali pedagog-ekspertlar fikrini o'rganish.

TAHLIL VA NATIJALAR

Axborot texnologiyalari muhitida kasbiy-kommunikativ ko'nikmalarning mohiyati bo'lajak o'qituvchining kasbiy-kommunikativ ko'nikmalari - bu pedagogik maqsadlarga erishish yo'lida an'anaviy va raqamli muhitda ta'lim jarayoni ishtirokchilari (o'quvchilar, hamkasblar, ota-onalar) bilan pedagogik muloqotni loyihalash, tashkil etish, boshqarish va refleksiv tahlil qilish layoqatidir.

Axborot texnologiyalari ushbu ko'nikmalarning xarakterini tubdan o'zgartiradi. Agar ilgari o'qituvchi faqat sinf xonasidagi auditoriya bilan muloqot qilgan bo'lsa, bugun uning kommunikativ maydoni kengaydi:

- sinxron va asinxron virtual muloqot ko'nikmalari: video-konferensiyalar o'tkazish, onlayn suhbatlarni boshqarish, forum va chatlarda akademik madaniyatni saqlash (netiket - tarmoq etikasi);
- mediamatn va vizual kommunikatsiya yaratish: ma'lumotni o'quvchiga ta'sirchan va tushunarli tilda, infografikalar, taqdimotlar va multimedia ko'rinishida yetkazish;
- kollaborativ (jamoaviy) onlayn faoliyatni tashkil etish: talabalarni guruhli loyihalarga jalb qilish va google docs, padlet kabi vositalar yordamida hamkorlikni masofadan muvofiqlashtirish.

Bo'lajak o'qituvchilarning AT vositasida kasbiy-kommunikativ ko'nikmalari shakllanganligini aniq va xolis baholash uchun biz to'rtta fundamental mezon va ularga mos keluvchi ko'rsatkichlarni taklif etamiz. Har bir mezon pedagog shaxsining va faoliyatining muayyan qismini qamrab oladi.

Quyida ushbu baholash mezonlarining batafsil jadvali keltirilgan

№	Baholash mezonlari	Baholash ko'rsatkichlari (Indikatorlar)
1.	Motivatsion-maqсадli mezon	1. Raqamli muhitda kasbiy muloqotga bo'lgan qiziqish va ehtiyoj. 2. Netiket (tarmoq etikasi) va pedagogik madaniyatga rioya qilishga intilish. 3. AT orqali o'zaro hamkorlik qilishning ahamiyatini anglash.
2.	Kognitiv (Bilim) mezon	1. Pedagogik muloqot nazariyasi va raqamli etiket qoidalarini bilish. 2. Zamonaviy AT kommunikatsiya vositalari (LMS, vebinar, striming) va ularning didaktik imkoniyatlari haqidagi bilimlar. 3. Axborot xavfsizligi va kiber-madaniyat asoslarini tushunish.
3.	Faoliyatli-texnologik mezon	1. Onlayn platformalarda o'quv munozaralari va hamkorlikni tashkil eta olish. 2. Multimediali ta'limiy kontent (matn, video, grafika) yaratish hamda uzatish mahorati. 3. Pedagogik nizolarni raqamli muhitda konstruktiv hal etish ko'nikmasi.
4.	Refleksiv-baholovchi mezon	1. Raqamli muloqot jarayonida o'z xatti-harakatlarini tahlil qilish va baholash. 2. Talabalar va hamkasblardan kelayotgan onlayn teskari aloqani (feedback) qabul qilish hamda tuzatishlar kiritish. 3. Kommunikativ kamchiliklarni AT vositalari yordamida mustaqil bartaraf etish layoqati.

Yuqoridagi mezon va ko'rsatkichlarga tayanib, bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy-kommunikativ ko'nikmalarining shakllanganlik darajasini uchta bosqichga ajratamiz: past, o'rta va yuqori.

- **Yuqori daraja** - Kreativ yondashuv, mualliflik loyihalari, yuqori madaniyat
- **O'rta daraja** - Shon-sharaffi shablonli qo'llash, barqaror onlayn faollik.
- **Past daraja** - Faqat majburlikdan foydalanish, texnik va muloqotdagi to'siqlar.

Past daraja (Reproduktiv-passiv) talaba raqamli vositalar orqali muloqot qilishga past motivatsiyaga ega, ko'pincha an'anaviy shakllarni afzal ko'radi. AT vositalari haqidagi bilimlari yuzaki, faqat ijtimoiy tarmoqlarda shaxsiy yozishmalar bilan cheklanadi. Onlayn pedagogik muloqot jarayonida (masalan, Zoom darslarida yoki LMS forumlarida) passiv tinglovchi rolini bajaradi, o'quv topshiriqlarini yaratishda vizual va matnli kommunikatsiya qoidalarini buzadi. O'zining raqamli imijini tahlil qila olmaydi, teskari aloqaga e'tiborsiz.

O'rta daraja (Produktiv-shablonli) talabada kasbiy muloqotda ATdan foydalanishga nisbatan barqaror qiziqish bor. Raqamli aloqa vositalarining funksiyalarini yaxshi biladi, tayyor andozalar (shablonlar) asosida onlayn taqdimotlar va o'quv materiallarini yarata oladi. Masofaviy dars va forumlarda faol ishtirok etadi, ammo muloqot paytida kutilmagan pedagogik vaziyatlar yoki texnik uzilishlar yuzaga kelsa, tezda to'g'ri qaror qabul qilishga qiynaladi. O'z faoliyatini vaqti-vaqti bilan refleksiv tahlil qiladi, kamchiliklarini qisman tuzatadi.

Yuqori daraja (Kreativ-innovatsion) bo'lajak o'qituvchi raqamli muhitda muloqot tashkil etishning yuqori motivatsiyasiga ega va buni kasbiy muvaffaqiyat garovi deb biladi. U nafaqat mavjud vositalarni mukammal biladi, balki mustaqil ravishda original interaktiv ta'limiy kontent yaratadi. Virtual jamoalarni boshqara oladi, onlayn munozaralarda moderatorlik (boshqaruvchilik) qilish qobiliyatiga ega. Netiket qoidalariga qat'iy rioya qiladi va boshqalarda ham raqamli madaniyatni shakllantiradi. O'zining kommunikativ faoliyatini doimiy monitoring qilib, refleksiv tahlil asosida onlayn muloqot strategiyasini moslashtirib boradi.

Tadqiqot doirasida Oliy pedagogik ta'lim muassasalarining "Boshlang'ich ta'lim" va "Xorijiy tillar" yo'nalishi talabalar o'rtasida tajriba-sinov ishlari olib borildi. Talabalarning AT vositasida kasbiy-kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirish uchun maxsus "Raqamli pedagogik kommunikatsiya va netiket" deb nomlangan mahorat darslari va keys-treninglar o'quv jarayoniga tatbiq etildi.

Tajriba davomida talabalar shunchaki matn o'qishdan individual va jamoaviy loyihalarni onlayn himoya qilish, vebinarlar tashkil etish, virtual sinflarda dars o'tish modellarini sinab ko'rishdi. Baholash tizimida esa an'anaviy testlardan voz kechilib, "Kommunikativ Portfolio" va "360 darajali onlayn baholash" (o'z-o'zini baholash, tengdoshlar baholashi va o'qituvchi ekspertizasi) metodikasi qo'llanildi.

Natijalar shuni ko'rsatdiki, eksperimentdan so'ng yuqori darajadagi ko'rsatkichga ega talabalar ulushi dastlabki variantga nisbatan 18% ga oshgan, past darajadagi talabalar soni esa sezilarli ravishda kamaygan. Bu holat taklif qilingan baholash mezonlari va ko'rsatkichlari talabalarda o'z-o'zini rivojlantirish uchun kuchli stimulyator (turtki) bo'lib xizmat qilganini isbotlaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy-kommunikativ ko'nikmalarini axborot texnologiyalari vositasida shakllantirish - bugungi oliy pedagogik ta'limning strategik vazifalaridan biridir.

Tadqiqot natijasida quyidagi xulosalarga kelindi:

1. AT muhitidagi kommunikativ ko'nikmalar shunchaki texnik dasturlarni bilish emas, balki raqamli makonda insoniy va professional muloqotni yuqori madaniyat bilan tashkil etish san'atidir.
2. Ishlab chiqilgan to'rtta mezon (motivatsion-maqсадli, kognitiv, faoliyatli-texnologik va refleksiv-baholovchi) talabaning kommunikativ portretini har tomonlama va xolis baholash imkonini beradi.
3. Mazkur mezonlar asosida talabalarni muntazam tashxis qilib borish oliy ta'lim muassasalariga o'quv dasturlarini mehnat bozori talablariga mos ravishda moslashtirish va raqamli pedagogika sifatini yangi bosqichga ko'tarish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. - Toshkent, 2020.
2. Muslimov N.A. Bo'lajak o'qituvchining kasbiy kompetentligini shakllantirish texnologiyasi. - T.: Fan, 2007.
3. Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении. - М.: Просвещение, 1987.
4. Полат Е. С. Современные педагогические и информационные технологии в системе образования. - М.: Академия, 2010.
5. Garrison, D. r., Anderson, T., & Archer, W. (2000). Critical inquiry in a text-based environment: Computer conferencing in higher education. *The Internet and Higher Education*, 2(2-3), 87-105.
6. Xodjayev B.X. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti. - T.: Sano-standart, 2017.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(5)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.